

SERIJAL O DISKSVETU

Boja magije	Glinene noge
Svetlost čudesnog	Deda Pras
Jednakost rituala	Dušmani
Mort	Poslednji kontinent
Čudotvorac	Carpe jugulum
Sestre po metli	Peti slon
Piramide	Istina
Straža! Straža!	Kradljivac vremena
Pokretne slike	Noćna straža
Erik	Akrepski odred
Kosač	Neverovatni Moris i njegovi
Veštice na putu	školovani glodari
Mali bogovi	Poštašavili
Gospoda i dame	Tras!
Oružane snage	Štancovanje para
Duševna muzika	Nevidljivi akademici
Zanimljiva vremena	Sloboda narodu
Maskarada	

Teri Pračet

NAROD IZ TEPIHA

Prevela
Nevena Andrić

■ Laguna ■

Naslov originala:

Terry Pratchett
THE CARPET PEOPLE

Posvećeno Lin, nekad i sad

Copyright © 1971 by Colin Smythe Ltd
Copyright © 1992 by Terry and Lyn Pratchett
Illustrations copyright © 1971, 2009, 2012, and 2013 by
Terry and Lyn Pratchett
Addendum copyright © 1965 by Bucks Free Press
Translation Copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sadržaj

Piščeva napomena	9
Narod iz Tepiha	11
Dodatak.	209
O autoru.	233

Piščeva napomena

Ova knjiga ima dva autora, i obojica su ista osoba. *Narod iz Tepiha* je objavljen 1971. godine. Fali mu je štošta, što je uglavnom imalo neke veze s činjenicom da ga je pisao sedamnaestogodišnjak.

Knjiga se neko vreme prodavala i na kraju rasprodala. I to je bilo to.

A onda, izvestan broj godina kasnije, moj serijal o Disk-svetu počeo je da se prodaje, i ljudi su ga kupovali, i govorili su: „Ej, a kakva je ovo knjiga pod naslovom *Narod iz Tepiha* od Istog Autora?“, i izdavaču se toliko smučilo da govori ljudima kako nema potražnje za njom da je na kraju zaključio kako je došlo vreme za novo izdanje.

Njega je pročitao Teri Pračet, u tom trenutku star četrdeset tri godine, i rekao: „Čekajte malo. Napisao sam to kad sam mislio da se fantastika sastoji od bitaka i kraljeva. Sad mislim kako bi fantastika *zapravo* trebalo da se bavi izbegavanjem bitaka i snalaženjem *bez* kraljeva. Ispraviću ponešto tu i tamo...“

E pa, znate već kako to biva kad cimnete konac koji se para.

Dakle, to vam je to. Nije ovo baš ista ona knjiga koju sam napisao sa sedamnaest godina. Niti je ovo baš knjiga koju bih napisao sa četrdeset tri. Ovo je plod zajedničkog truda, a ne moram da mu dam pola honorara, ha-ha. Ionako bi ga samo spiskao.

Čitaoci su tražili. Izvolite. Hvala.

Inače, grad Bazar je veliki otprilike ovoliko

Teri Pračet

NAROD IZ TEPIHA

Prolog

Nazivali su sebe Manranzi. To je značilo Narod ili Istinska Ljudska Bića.

Gotovo svaki narod tako naziva sebe u početku. A onda jednog dana to pleme naiđe na neke druge ljude i nazove ih, recimo, Drugi Ljudi ili, ako taj dan nije prošao baš kako treba, Neprijatelji. Kad bi samo smislili ime u stilu Još Istinskih Ljudskih Bića, to bi im kasnije svima uštedelo mnogo muka.

Ne može se reći da su Manranzi bili iole primitivni. Pismir je govorio da imaju pravo bogatstvo urođeničkog kulturnog nasleđa. Mislio je na priče.

Pismir je znao sve stare priče, kao i mnoge nove, i pričao ih je dok je celo pleme opčinjeno slušalo a noćne vatre se pretvarale u pepeo.

Ponekad se činilo da ga slušaju čak i ogromna vlakna koja su rasla oko seoske palisade. Kao da su se zbijala ne bi li prišla još bliže.

Najstarija priča je bila najkraća. Nju nije pričao često, ali pleme ju je znalo napamet. Ista ta priča se pričala na mnogim jezicima širom Tepiha.

„U početku“, rekao je Pismir, „nije postojalo ništa do beskrajne ravnine. Onda je došao Tepih i prekrpio je ravninu. U to doba je još bio mlad. Nije bilo prašine među vlaknima. A ona su bila vitka i uspravna, ne povijena i skorena kao danas. I Tepih je bio pust.

Onda je nastala prašina; popadala je po Tepihu, lebdela među vlaknima, ukorenila se u dubokim senkama. I još prašine je popadalo, polako i u tišini, među vlakna koja su je iščekivala, sve dok prašina u Tepihu ne postade gusta.

Od prašine je Tepih izatkao sve nas. Prvo su se pojavili maleni gmizavi stvorovi, koji su se nastanili u jazbinama i visoko među vlaknima. Onda su se pojavili sorati i rovci kroz potku, trupkala, koze i gromzviždalice, kao i snarge.

Sada su u Tepihu vladali život i buka. Jeste, smrt i tišina takođe. Ipak, jedna nit je nedostajala u tkanju na razboju života.

Tepih je vrveo od života, ali nije znao da je živ. Mogao je *postojati*, ali nije umeo da *misli*. Nije čak ni znao šta je.

I tako smo iz prašine nastali mi, narod iz Tepiha. Nadenuli smo Tepihu ime i nadenuli smo imena stvorenjima, i tkanje je bilo završeno. Mi smo prvi imenovali Tepih. Sada je bio svestan sebe.

Iako bi nas mogla snaći Groza, koja mrzi sav život u Tepihu, iako se nad nama nadvijaju senke, mi smo duša Tepiha, a to je silna stvar. Mi smo s razboja potekli.

Naravno, sve ovo je metafora, ali ja mislim da je važno, a vi?“

Prvo poglavlje

Zakon je nalagao da na svakih deset godina sva plemena Dumijskog carstva dođu na Prebrajanje.

Nisu odlazila čak u veliku prestonicu Bazar, već su umesto toga išla u varošicu Tregon Marus, opasanu zidinama.

Prebrajanje je uvek bilo svečana prilika. Tregon Marus bi preko noći dvostruko narastao i dobio na važnosti kada bi plemena razapela šatore oko zidina. Otvorili bi se stočna pijaca i petodneveni vašar, valjalo je susresti se sa starim prijateljima i razmeniti poplavu novosti.

A bilo je tu i samo Prebrajanje. Nova imena upisivali su u šušlave svitke, koje su, kako je narod voleo da misli, onda nosili u Bazar, i to čak u veliku palatu samog cara. Dumijski činovnici marljivo su zapisivali koliko ko ima prasića,

koza i trupkala, a ljudi su se, jedan po jedan, lagano gegalili do sledećeg stola i plaćali porez u krznima i kožama. Taj deo nije bio omiljen. Red je krivudao oko Tregon Marusa, kroz istočnu kapiju, pa kroz sporedni ulaz i kroz štale, preko pijačnog trga i kroz prebrajalište. Čak su i najmanje bebe donosili pred činovnike, i pera bi drhtavo i škriputavo upisala njihova imena na pergament. Često se dešavalo da član plemena dobije čudno ime zato što činovnik ne ume dobro da piše; tako nešto se u istoriji dešava češće nego što biste očekivali.

Petog dana gradonačelnik varošice bi pozvao plemenske poglavice na pijačni trg i slušao bi žalbe. Ne bi uvek preduzimao nešto u vezi s njima, ali barem bi ih *saslušao* i mnogo klimao glavom; i onda su se svi osećali bolje, bar dok ne odu kući. To se zove politika.

Tako je to bilo oduvek, odvajkada.

Šestog dana ljudi bi krenuli kućama niz drumove koje su Dumijci sagradili. Odlazili su na istok. Iza njih, put je išao na zapad sve do grada Bazara. Bio je to samo jedan među mnogim putevima koji su ulazili u grad. Iza Bazara, Zapadni drum, uži i krivudaviji, protezao se sve do najdalje zapadne postaje zvane Ćilimno.

Takvo je bilo Dumijsko carstvo. Zauzimalo je skoro čitav Tepih, od Drvenzida do pustopoljine blizu Lak-grebena na severu.

Na zapadu se graničilo s Divljozemom i najudaljenijim zabitima Tepiha, a na jugu njegovi drumovi su sezali sve do Ognjištije. Išarani narodi Zidne obloge, ratoborni Hibolzi, čak i sledbenici vatre iz Ćilimnog – svi oni su plaćali danak caru.

Pojedini nisu naročito voleli Dumijce, uglavnom zato što car nije blagonaklono gledao na sitne ratove i krađu stoke koji su, u pograničnim krajevima, predstavljali glavnu rasonodu. Car je voleo mir. Mir je značio da ljudi imaju vremena da zarađuju novac i plaćaju poreze. Sve u svemu, mir je, činilo se, bio zgodan.

I tako je manranško pleme otišlo na istok i nestalo iz anala carstva na još deset godina. Ponekad se svađalo između sebe, ali pretežno je mirno živelo i nije se mnogo pačalo u istoriju, pošto ljudi zbog toga najčešće poginu.

Onda su, jedne godine, prestale da stižu vesti iz Tregon Marusa...

Stari Grim Orkson, poglavica Manranga, imao je dva sina. Stariji, Glurk, nasledio je oca na mestu poglavice kada je stari Orkson umro.

Kako su mislili Manranzi – a mislili su polako i temeljito – on je bio zaista najbolji izbor. Glurk je izgledao kao novo izdanje svoga oca, od širokih ramena do debelog masivnog vrata – središta svoje snage. Glurk je mogao da baci koplje dalje nego ma ko drugi. Mogao je da se porve sa snargom i kao dokaz je nosio ogrlicu od njihovih dugačkih žutih zuba. Mogao je jednom rukom da podigne konja, čitav dan da trči a da se ne umori, i da se prišunja tako blizu životinje na ispaši da bi ova ponekad umrla od šoka još pre nego što bi on stigao da dignu koplje. Jeste, micao je usnama dok razmišlja i videlo se kako se te misli međusobno sudaraju poput kne-dli u gulašu, ali nije bio glup. Bar ne onako, što bi se reklo,

skroz-naskroz. Njegov mozak na kraju bi stigao gde treba. Samo je išao zaobilaznim putem.

„Moraš da mu kleštima izvlačiš reči iz usta, a ionako ne zna šta pola njih znači“, govorili su ljudi, ali ne kad ih on može čuti.

Jednog dana, predveče, šipčio je ka kući preko prašnjavih čistina s lovačkim kopljem košanog vrha stegnutim ispod miške. Drugom rukom je pridržavao dugačku motku koju je nosio preko ramena.

Nasred motke, svezanih nogu, klatila se snarga. Na drugom kraju motke se nalazio Snibril, Glurkov mlađi brat.

Stari Orkson se rano oženio i dugo je živeo, te je dvojicu braće delio širok jaz ispunjen nizom ćerki – koje je poglavica marljivo poudavao za čestite, ugledne i, što je najvažnije, *dobrostojeće* Manrange.

Snibril je bio sitne građe, naročito ako ga poredite s bratom. Grim ga je svojevremeno slao u strogu dumijsku školu u Tregon Marusu da postane činovnik. „Maltene nije u stanju da digne koplje“, rekao je. „Možda će mu lakše ići s perom. Da imamo i nekoga učenog u porodici.“

Kada je Snibril pobegao po treći put, Pismir je došao kod Grima.

Pismir je bio šaman, a to je nešto kao sveštenik koji obavlja još kojekakve poslice sa strane.

Većina plemena je imala po jednog takvog, ali Pismir je bio drugačiji. Kao prvo, bar jednom mesečno je prao sve delove tela koji se vide. To je bilo neobično. Drugi šamani su se zalagali za prljavštinu, jer, kako su smatrali, što si prljaviji, to si čarobniji.

I nije nosio mnogo perja i kostiju i nije pričao kao šamani iz susednih plemena.

Ostali šamani su jeli pečurke sa žutim pegama, koje ste mogli naći duboko u vlaknenim čestarima, i govorili su nešto u stilu: „Hiiiijahajaheja! Hejahejaja-ja! Hng! Hng!“, što je svakako *zvučalo* čarobno.

Pismir je govorio u stilu: „Detaljno posmatranje praćeno pedantno sprovedenim postupkom zaključivanja i preciznim određivanjem ciljeva ključno je za uspeh svakog poduhvata. Jeste li primetili kako se divlja trupkala uvek kreću dva dana ispred soratskih krda? I, čisto da napomenem, ne jedite pečurke sa žutim pegama.“

Ovo uopšte nije zvučalo čarobno, ali je bilo mnogo delotvornije i pospešivalo je lov. Pojedini Manranzi su potajno mislili kako je za dobar lov njihova sopstvena veština zaslužnija od njegovih saveta. Pismir je podsticao ovakve stavove. „Pozitivno razmišljanje“, rekao bi on, „takođe je vrlo važno.“

Bio je i zvanični plemenski vidar. Kao što su se svi slagali (doduše, nerado, zato što su Manranzi voleli ono što je ustaljeno), bio je mnogo bolji od onog prošlog, za koga je vidanje značilo baciti malo kostiju u vazduh i povikati: „Hajajahajaja! Hgn! Hgn!“ Pismir bi samo pomešao razne vrste retkog praha u činiji, napravio od njega pilule, i rekao nešto poput: „Uzimaj po jednu kad uveče pođeš u krevet i još jednu ujutru ako se probudiš.“

I s vremena na vreme im je davao savete i o ponečem drugom.

Grim je cepao drva za potpalu ispred kolibe. „Ovako neće ići“, rekao je Pismir, koji se pojavio iza njega onako tiho kako

je on to već umeo. „Ne možeš više slati Snibrila u Tregon. On je Manrang. Nije ni čudo što stalno beži. Nikad od njega neće biti činovnik. Nije mu to u krvi, čoveče božji. Pusti ga da ostane. Ja ću ga naučiti da čita.“

„Ako možeš da ga opismeniš, samo izvoli“, reče Grim, vrteći glavom. „On je za mene zagonetka. Sve vreme se samo vuče okolo i sanjari. I majka mu je bila takva. Naravno, ona se malo urazumila kad se udala.“

Grim nikad nije naučio da čita, ali uvek se divio činovnicima u Tregon Marusu. Umeli su da na pergament upisuju znakove koji *pamte*. U neku ruku, to je bila moć. Žarko je želeo da i jedan Orkson dobije malo.

Zato je Snibril išao u Pismirovu seosku školu s drugom decom i učio je brojeve, slova i dumijske zakone. Uživao je u tome i usisavao znanje u sebe kao da mu život zavisi od toga. A često i zavisi, rekao je Pismir.

I, začudo, takođe je izrastao u lovca dobrog skoro koliko i brat. Ipak, na drugi način. Glurk je jurio. Snibril je *motrio*. Ne moraš jurcati za stvorenjima, rekao je Pismir. Dovoljno dugo ih posmatraj, pa nađi pravo mesto da ih sačekaš i ona će doći *k tebi*. Skoro uvek postoji bolji način da se nešto uradi.

Kada je stari Grim umro, položili su ga u grobnicu iskopanu u prašini Tepiha i pored njega su stavili i njegovo lovačko koplje. Manranzi nisu imali predstavu kud odlaziš kad umreš, ali nema razloga da gladiješ kad stigneš.

Glurk je postao poglavica i trebalo je da odvede pleme na sledeće Prebrajanje. Međutim, glasnik koji ih je inače pozivao u Tregon Marus trebalo je da stigne još odavno, a nije, i to je brinulo Glurka. Nije kao da mu se naročito žurilo s plaćanjem

poreza, a zapravo otići i *proveriti* zašto glasnik kasni činilo se nekako, ma znate, suviše *revnosno*; ali Dumijci su inače bili veoma pouzdani, naročito kad je reč o porezništvu.

Ipak, dok se te večeri vraćao kući s bratom, svoje misli je zadržavao za sebe. Stenjući Snibril je uprtio motku na drugo rame. Bio je niži od brata, a postaće još i niži, mislio je on, ako se ne otarasi tereta na minut-dva.

„Imam osećaj da su mi se cela stopala izlizala a noge mi se podvile na krajevima“, reče on. „Zar ne možemo da stanemo i da se odmorimo? Neće nam ništa biti za pet minuta. I... boli me glava...“

„Dobro, pet minuta“, reče Glurk. „Ne duže. Smrkava se.“

Stigli su do dumijskog drumu, a nedaleko odatle, na sever, ležali su Drvenzid, dom i večera. Oni sedoš.

Glurk, koji nikad nije traćio vreme, poče da oštri vrh koplja komadom peščara, ali oba brata zurila su niz drum, svetlucav u mračnom večernjem vazduhu. Protezao se na zapad kao blistava linija u tami. Vlakna oko njega vrvela su od sve dužih senki. Drum je opčinjavao Snibrila još otkako mu je otac ispričao da svi putevi vode u Bazar. Dakle, ovaj put je jedino što razdvaja vrata moje kolibe od praga carske palate, mislio je on. A ako računaš sve ulice i prolaze koji se odvajaju od puta... Kad jednom kročiš na njega, mogao bi završiti bilo gde, a ako samo sedneš pored puta i čekaš, ko bi sve mogao proći pored tebe? Svako mesto je povezano sa svakim drugim mestom, rekao je Pismir.

Snibril zagnjuri glavu u ruke. Sve jače je bolela. Imao je osećaj kao da ga neko cedi.

Danas je i Tepih delovao nekako poremećeno. Lov je bio težak. Većina životinja je nestala, a prašina između vlakana bila je nepomična u vazduhu ostalom bez daha.

Glurk reče: „Meni se ovo ne sviđa. Već danima nema nikog na putu.“

On ustade i posegnu za motkom.

Snibril zastanja. Moraće da zatraži tabletu od Pismira...

Visoko među vlaknima jedna senka sevnu i sunu na jug.

Začuo se zvuk tako glasan da ste ga mogli osetiti u celom telu; sručio se na Tepih grozno iznenadno. Braća su se prućila u prašinu, a vlakna iznad njih škripala su i stenjala na olujnom vetru.

Glurk dograbi neravnu koru jednog vlakna i s naporom se uspravi na noge; jedva je stajao, a oko njega je šibala bura. Visoko gore, vrh istog tog vlakna škripitao je i čangrljao, a sa svih strana vlakna su se lelujala poput sivog mora. Kroz njih se prema njima kršilo stenje peščara veliko kao čovek, napola se valjajući a napola leteći na vetru.

Čvrsto se držeći jednom rukom, Glurk pruži drugu i povuče brata na sigurno. Čučali su, isuviše uzdrmani da bi razgovarali dok je oluja treskala oko njih.

Brzo kao što je i došla, zaokrenula je na jug, a tama ju je sledila.

Tišina je odzvanjala poput gonga.

Snibril trepnu. Ma šta ono bilo, odnelo je sa sobom i njegovu glavobolju. Uši mu se odglušiše.

Onda je, dok je vetar zamirao, začuo kopita na drumu.

Kopita su vrlo brzo postajala sve glasnija i zvučala su mahnjito i uplašeno, kao da konj slobodno trči.

Kad se ukazao, nije imao jahača. Uši su mu bile zabačene unazad i priljubljene uz glavu, a oči su mu od užasa sevale zeleno. Bela dlaka svetlucala se od znoja; u podivljalom galopu, uzde su šibale sedlo.

Snibril skoči da mu preseče put. Onda, kad je životinja pokušala da projuri pored njega, on je dograbi za uzde, nekoliko sekundi se zatrča paralelno s kopitima koja su dobovala po zemlji, i vinu se u sedlo. Posle uopšte nije bio siguran otkud se usudio na to. Verovatno zahvaljujući pažljivom posmatranju i precizno određenim ciljevima. Jednostavno, bilo je nezamislivo *ne uraditi* to.

Braća su ujahala u selo; sada smiren, konj ih je nosio na leđima i za sobom je vukao snargu.

Seoska palisada se provalila na nekoliko mesta i stenje peščara je smrskalo izvestan broj koliba. Glurk pogleda ka kolibi Orksonâ, i Snibril začu vapaj koji mu se oteo iz usta. Poglavica siđe s konjskih leđa i polako se zaputi ka svojoj kući.

Ka onome što mu je ranije *bila* kuća.

Ostatak plemena ućuta i sa strahopoštovanjem mu se skloni s puta. Palo je vlakno, i to veliko. Razbilo je palisadu. Vrh mu je ležao preko ostataka kolibe Orksonâ; među kršem od greda i krovne trske još je hrabro stajao lučni dovrtak. Berta Orkson istrča napred, okružena decom, i baci mu se u naručje.

„Pismir nas je izveo napolje pre nego što se srušilo vlakno“, povika ona. „Šta ćemo sad?“

On ju je odsutno milovao, ali uporno je zurio u uništenu kolibu. Onda se uspentrao na gomilu krša i počeo da pretura.

Okupljena svetina je bila toliko tiha da je odzvanjao svaki zvuk koji bi načinio. Uz zveckanje je uzeo lonac – nekim čudom izmakao uništenju – i pogledao ga kao da nikad ranije nije video ništa slične izrade, a onda stao da ga obrće na ovu i na onu stranu pri svetlosti vatre. Potom ga diže iznad glave i razbi ga o zemlju.

Onda diže pesnicu iznad glave i poče da psuje. Psovao je vlakna, mračne špilje Naličja, demone Poda, Tkanje i Potku. Urlao je Neizrecive Reči i položio je zakletvu Retvatshuda Čuvarnog – zakletvu od koje pucaju kosti, ili se tako bar pričalo, iako je Pismir tvrdio da je to sujeverje.

Ne večernjem vazduhu, psovke i kletve kružile su i uzdizale se među vlaknima, i noćni žitelji Tepiha su slušali. Zakletva se gomilala povrh zakletve, nalik na stub visok kao kule i uzdrhtao od strave.

Kad je završio, vazduh je treperio. On trupnu dole, među krš; tako je sedeo, glave zagnjurene u ruke, i niko se nije usuđivao da mu priđe. Ljudi su se krišom zgledali, i jedno ili dvoje se trgnuše i požuriše nekuda.

Snibril sjaha i priđe Pismiru, koji je sumorno stajao, umotan u ogrtač od kozje kože.

„Nije trebalo da izgovara Neizrecive Reči“, reče Pismir, manje ili više za sebe. „Sve je to sujeverje, razume se, ali to ne znači da nije stvarno. O, zdravo. Preživio si, vidim.“

„Šta je izazvalo ovo?“

„Nekad smo to nazivali Grozom“, reče Pismir.

„Mislio sam da je to samo bapska priča.“

„Ne znači da nije istina. Siguran sam da je posredi Groza. One promene u pritisku vazduha na početku... životinje su

ih osetile... baš kao što piše u...“ On se zaustavi. „Baš kao što sam negde pročitao“, reče nezgrapno.

On baci pogled mimo Snibrila i razvedri se.

„Nabavio si konja, vidim.“

„Mislim da je povređen.“

Pismir je prišao konju i pažljivo ga pregledao. „Dumijski je, naravno“, reče. „Neka mi neko donese kutiju s lekovitim biljem. Nešto ga je napalo, vidi, evo ovde. Nije duboko, ali valja to previti. Veličanstvena životinja. Veličanstvena. Bez jahača?“

„Pojahali smo malo drumom, ali nismo nikoga videli.“

Pismir je mazio glatku dlaku. „Da prodaš celo ovo selo i njegovo stanovništvo u roblje, možda bi mogao kupiti ovakvog konja. Ma kome da je pripadao, pobegao je pre nekog vremena. Već danima se smuca.“

„Dumijci više nikom ne daju da drži robove“, reče Snibril.

„Vrlo je dragocen, to sam hteo da kažem“, reče Pismir.

Odsutno je pevušio za sebe dok je razgledao kopita.

„Odakle god da je došao, neko ga je morao jahati.“

On pusti nogu i zastade, pa se zagleda naviše, u vlakna. „Nešto ga je prepallo. Ne Groza. Pre više dana. Nisu ni razbojnici, jer bi oni uzeli i konja. I oni ne ostavljaju brazde od kandži. Ovo mu je mogla uraditi snarga, kad bi bila triput veća nego inače. Ajoj. A ima takvih“, reče on.

Začu se povik.

Snibrilu se činilo da je noć dobila usta i glas. Dopirao je iz vlakana tik s druge strane izlomljene palisade – podrugljiv krik koji je rascepio tamu. Konj se prope.

U procepu u zidu već je gorela vatra, i nekoliko lovaca potrča onamo s kopljima u pripravnosti.

Onda zastadoše.

U tami s druge strane nalazilo se obličje nekakvog jahača, kao i dva para očiju. Jedan je bio mrgodnocrven, jedan svetlucav i zelen. Preko plamenova su zurili u seljane i nisu treptali.

Glurk dograbi koplje od nekog zgranutog čoveka i progura se napred.

„Samo snarga, ništa više“, zarezha on i hitnu oružje. Koplje je udarilo u nešto, ali zelene oči samo još jače zablistашe. Iz nevidljivog grla začu se potmulo, preteće režanje.

„Beži! Vрати se u svoju jazbinu!“ Pismir potrča napred s gorućim štapom u ruci i zavitla ga ka očima.

One trepnuše i nestadoše. S njima nestade i čarolije. Zaořiše se povici, i lovci, posramljeni zbog sopstvenog straha, pohrliše napred. „Stanite!“, viknu Pismir. „Budale! Odjurili biste u tamu za onim stvorom naoružani koštanim kopljima? Ono je bila crna snarga. Nije kao ovdašnje smeđe. Valjda ste čuli priče? One su iz najudaljenijih Čoškova! Iz Nepočišćenih predela!“

Sa severa, s bele litice samog Drvenzida, opet se začu snargin zov. Ovog puta nije utihnulo postepeno, već se naglo prekinuo.

Pismir je na sekund zurio na sever, a onda se okrenu Glurku i Snibrilu. „Pronašle su vas“, reče. „Eto, to je dovelo konja ovamo – strah od snargi. A straha od ovakvih snargi ne treba se stideti. Strah od snargi je isto što i zdrav razum. Sad kad su otkrile selo, ne smete ostati ovde. Dolaziće svake noći sve dok ne dođe noć kada se nećete boriti dovoljno žestoko. Krenite sutra. I to je možda prekasno.“

„Ne možemo tek tako da...“, poče Glurk.

„Možete. Morate. Ponovo je nastupila Groza i sve ono što za njom sledi. Razumeš li?“

„Ne“, reče Glurk.

„Onda veruj meni“, reče Pismir. „I moli se da nikad ne budeš *primoran* da razumeš. Zar sam ikad pogrešio?“

Glurk razmisli. „Pa, ono jednom kad si rekao...“

„Kad je reč o nečem *bitnom*?“

„Ne. Ne bih rekao.“ Glurk je izgledao zabrinuto. „Ali nikad se nismo plašili snargi. Sa snargama možemo da izađemo na kraj. Zašto su ove tako posebne?“

„Zbog onoga što ih jaše“, reče Pismir.

„Jeste tamo bio još jedan par očiju“, kaza Glurk nesigurno.

„To je nešto gore od snargi“, reče Pismir. „Imaju oružje strašnije od zuba i kandži. Imaju mozak.“